

Vijf jaar
Secret Garden
2008-2013

Voorwoord

Welke metafoor dekt het gevoel, een veilige haven te hebben bereikt, beter dan het beeld van *The Secret Garden*, sinds Frances Hodgson Burnett haar gelijknamige boek in 1911 het licht heeft doen zien? En al helemaal sinds Warner Bros. dit verhaal in 1993 onder regie van Agnieszka Holland heeft verfilmd? Zoekt niet iedereen zich van tijd tot tijd een ommuurde tuin? Een plek waar hij of zij eindelijk de beschutting vindt om zichzelf te kunnen zijn? Ver van een vijandige realiteit, net zoals de jonge Mary en haar neefje Colin in de klassieker onder de Engelstalige kinderboeken?

Zo'n honderd jaar sinds Hodgson Burnett's boek, vijftien jaar na de première van de verfilming, wordt op 26 september 2008 in Amsterdam de Stichting Secret Garden opgericht. Voortvloeiend uit een werkgroep van het COC waarin de homo-emancipatie in migrantenculturen centraal staat. Met het creëren van een veilige haven als uiteindelijk doel. De veilige omheining van deze geheime tuin in Amsterdam biedt sinds 2008 beschutting aan gevoelens die het leven ten diepste raken, maar in sommige culturen helaas nog steeds als verboden gelden. Hier mogen vijandige derden niet ongevraagd binnenwandelen.

Het is niet voor niets, dat in Hodgson Burnett's boek alleen het roodborstje de sleutel tot de ommuurde tuin kan wijzen. Het vogeltje geldt als symbool van de hoop. Als enige in zijn soort beschikt het over een intern kompas waarmee hij feilloos de weg wijst. Secret Garden, kortom, als een tuin voor meisjes en jongens, mannen en vrouwen die tegen een vaak weerbarstig islamitisch decor opgroeien. Stichting Secret Garden wijst hun een nieuwe weg.

Niet zonder trots presenteert de Stichting Secret Garden ter gelegenheid van haar eerste lustrum alles, wat zij in haar nog prille geschiedenis heeft kunnen realiseren.

Emir Belatoui, initiatiefnemer

Daarom heb ik Secret Garden opgericht om jongeren uit deze doelgroep te bereiken, met elkaar in contact te brengen en op te komen voor hun belangen. We begonnen als Werkgroep die trainingen en bijeenkomsten organiseerde in het gebouw van het COC. Op zondagavonden organiseerden we ontmoetingsavonden waar ook gedanst kon worden. Sinds 2008 zijn we een zelfstandige stichting.

Een feestelijke start

Op 26 september 2008 is dan het zover. Ten kantore van notarissen Boerekamp & Sykens te Amsterdam wordt de Stichting Secret Garden opgericht. Dat kan 's avonds, dankzij een eenmalige subsidie van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) Amsterdam, door maar liefst honderdtwintig man met een daverend feest gevierd worden.

Doelstelling van die nieuwe stichting? Het bespreekbaar maken van seksuele diversiteit buiten maar vooral ook binnen de moslimgemeenschap. Dat blijkt meer dan nodig als initiatiefnemer Emir Belatoui op zoek gaat naar bestuursleden uit migrantenkringen, die behalve bekwaam ook zichtbaar homo durven zijn. Slechts één iemand vindt hij aanvankelijk bereid.

Een deskundig team

Het bestuur van twee leden bij de oprichting kan al snel uitgebreid worden tot drie en voor specifieke expertise op uiteenlopende terreinen kan de stichting terugvallen op een adviescommissie. Enthousiaste vrijwilligers maken het mogelijk om uitvoering te geven aan doelstellingen en beleidsplannen. Iedere vrijwilliger brengt zijn of haar kennis, vaardigheden en ervaring in en denkt mee over de ontwikkeling van de organisatie. Ze initiëren en realiseren zelfs eigen projecten onder de paraplu van de stichting. Secret Garden kan hen daarnaast via het ABC Kenniscentrum training en coaching aanbieden op bijvoorbeeld het gebied van hulpverlening en persoonlijke begeleiding van cliënten en bezoekers. Maar ook in praktische onderwerpen zijn trainingen en cursussen gevolgd. In besturen, fondsen- en vrijwilligerswerving, media en public relations.

Kenniscentrum

Gaandeweg is Secret Garden een kenniscentrum geworden. Steeds vaker nemen studenten contact op in verband met hun scriptieonderzoek. Ook universiteiten weten de weg naar de stichting te vinden. Om over de specifieke doelgroep te vertellen of om te participeren in activiteiten, die zij internationale studenten aanbieden. Secret Garden deelt haar expertise ook met de GG&GD van Amsterdam en met Nederlandse faculteiten die zich bezighouden met lichamelijke en geestelijke ontwikkeling en hulpverlening.

Communicatie en public relations

Secret Garden heeft haar eigen website. Hierop kunnen cliënten en belangstellenden zich informeren over visie en doelstellingen. Een agenda informeert over actualiteiten en activiteiten. Een enthousiaste groep vrijwilligers schrijft, redigeert en vertaalt een driemaandelijks digitale nieuwsbrief. Deze geeft actuele informatie over kunst, cultuur en geloof. Er worden nieuwtjes gedeeld en zij vormt een podium voor persoonlijke verhalen, de nieuwsbrief wordt via e-mail verspreid onder een bestand van ruim duizend cliënten en geïnteresseerden, individuele personen en organisaties. De stichting vergroot haar naamsbekendheid en laagdrempeligheid verder via folders, flyers en posters. Belanghebbenden en belangstellenden kunnen ze vinden op publieke locaties. Zo garandeert Secret Garden de gewenste anonimiteit. Secret Garden mag zich verheugen in een grote belangstelling van de lokale en regionale media. Ook de nationale en internationale pers besteden aandacht aan haar werkzaamheden. De pers vraagt naar haar standpunten en doet een beroep op haar expertise. Naar aanleiding van uitspraken van religieuze organisaties of geestelijk leiders bijvoorbeeld.

Kantoor in een verhuisdoos

In de vijf jaar van haar bestaan heeft Secret Garden al een aantal verhuizingen achter de rug. Ten tijde van de start is er nog geen sprake van kantoorruimte en woont de stichting in bij haar initiatiefnemer. Zij blijft maar moeilijk bereikbaar voor haar doelgroep, totdat de stichting Gay And Lesbian Amsterdam (GALA) ruimte ter beschikking stelt en Club Church een avond per maand een multiculturele avond faciliteert. Het is voor slechts zes maanden, maar het maakt in ieder geval één op één en groeps gesprekken voor eigen ervaringen en adviezen mogelijk. En het geeft tijd om verder rond te kijken. Kantoorruimte bij Stichting Het Gespuis in de Spuistraat is het resultaat. Hier ontwikkelt de organisatie zich verder en wordt uitgebreid. Maar het is maar voor even. Al snel blijken hier homofobe krachten werkzaam. Secret Garden is terug bij af en werkt weer vanuit huis.

Dan komen de verhuisdozen opnieuw in zicht. De gemeente biedt de Montelbaanstoren aan de Oudeschans aan als kantoorruimte. Dit monumentale pand heeft als voordeel, dat de stichting op deze locatie voor cliënten goed te vinden is. Tegelijkertijd is het voldoende anoniem om onverdacht naar binnen te glippen. Op de begane grond een ruimte voor koffie, thee en onderling contact. Het kantoor op de eerste etage en op de tweede een zaaltje met audiovisuele apparatuur voor bijeenkomsten, door vrijwilligers omgetoverd tot heuse tuin. Met barretje.

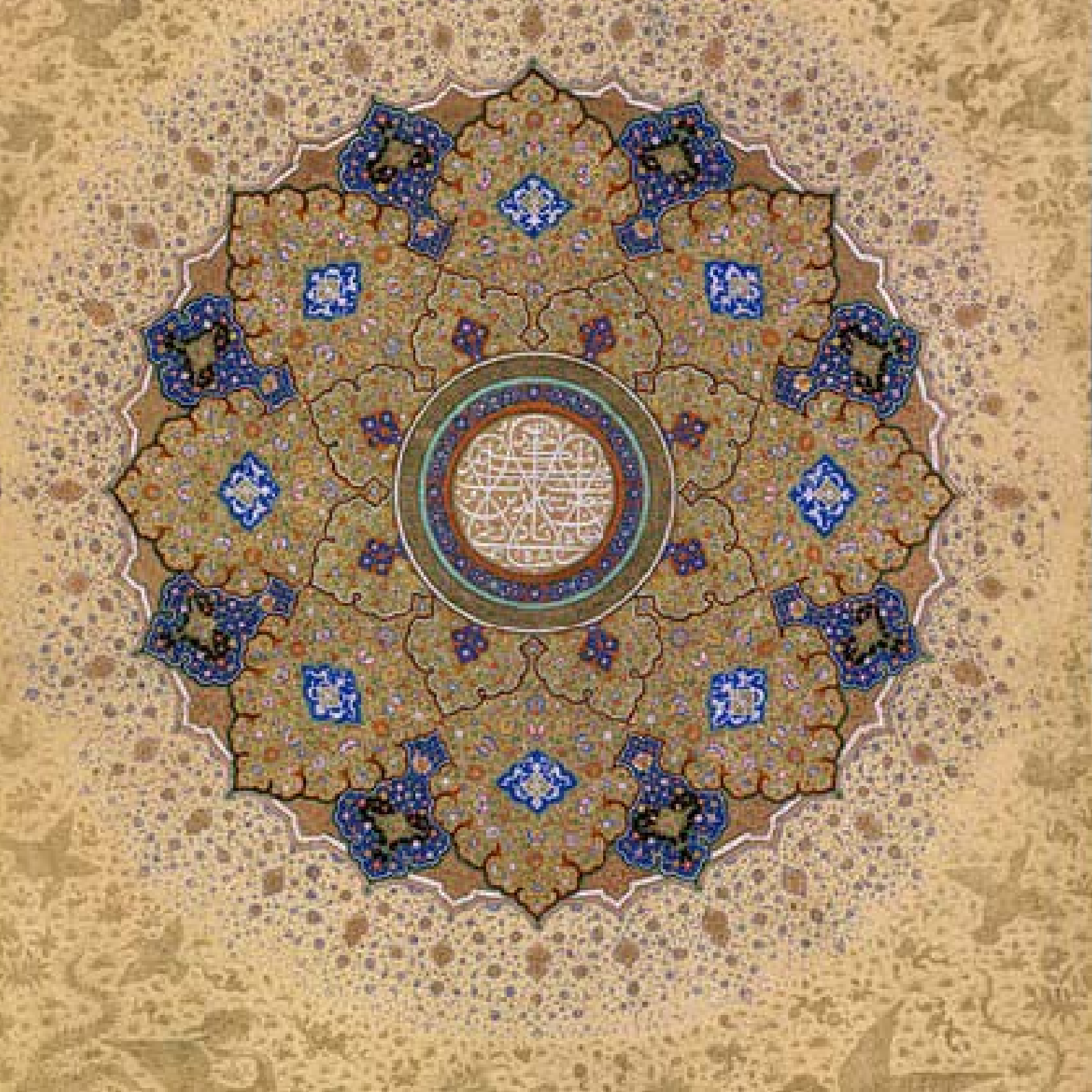

Doelgroepen

Wanneer mensen uit migrantenculturen ontdekken dat ze gevoelens hebben voor iemand van hetzelfde geslacht, kan dat hun leven op zijn kop zetten. Mooi zulke gevoelens, maar vooral ook verwarrend. Als hun omgeving erachter komt, kunnen ze op straat worden gezet. En misschien lopen ze nog wel meer risico's. Wie hierover met iemand wilt praten of wie onderdak nodig heeft, kan contact opnemen met Secret Garden. De stichting is immers al vijf jaar bezig om de emancipatie van mensen met een afwijkende seksuele geaardheid (LHBT-ers) binnen migrantenculturen te bevorderen.

In samenwerking met Imam Hashim is Secret Garden naar aanleiding van de vraag van een vader, hoe om te gaan met zijn homoseksuele zoon, speciale aandacht gaan besteden aan ouders die over de seksuele geaardheid van hun kind willen praten. De vader in kwestie is zich na een paar gesprekken zelf actief gaan inzetten. Hij brengt ouders onderling in contact om elkaars ervaring te delen. Zonder zich hoeven schamen. Een specifieke doelgroep vormen asielzoekers. Opvangcentra (AZC's) blijken vaak bolwerken van een islamitische en daarmee een homovijandige cultuur. Het is voor mensen met een afwijkende seksuele geaardheid niet makkelijk om zich hier veilig te voelen. Incidenten van discriminatie en geweld in AZC's kunnen bij Secret Garden worden gemeld. Op haar beurt probeert de stichting de dialoog tussen enerzijds verantwoordelijke bewindspersonen en instanties, hoe weerbarstig soms ook, en anderzijds aan haar verwante organisaties gaande te houden.

De doelgroepen weten de weg naar Secret Garden steeds makkelijker te vinden. Naamsbekendheid, een uitgebreid netwerk en een centrale locatie dragen daartoe bij. Zij helpt veel Amsterdammers, in de achterliggende vijf jaar ruim tweehonderd. Vanwege de anonieme sfeer komen de hulpvragen ook van elders. Zo'n tweehonderdvijftig nieuwkomers en asielzoekers met, voor het merendeel, een moslimachtergrond. COA en IND, Vluchtelingenwerk en advocatenkantoren verwijzen cliënten naar Secret Garden voor vragen en verklaringen over hun geaardheid. Secret Garden stelt op verzoek rapporten op.

Opvang

LGBT'ers krijgen in eigen kring te maken met discriminatie en zelfs geweld, of stellen vragen over prostitutie en mensenhandel. Met name jongeren die vanwege hun *coming out* op straat zijn gezet, vormen een kwetsbare groep. Secret Garden heeft zelf geen verantwoorde faciliteiten om onderdak te bieden, maar beschikt daarentegen over een netwerk voor tijdelijke huisvesting. Ja, ook voor LGBT'ers die vanuit de provincie hun heil in Amsterdam komen zoeken. Zijn transgenderisme en transseksualiteit in eigen kring volstrekt onbespreekbaar, Secret Garden onderhoudt nauw contact met het de staf van het medisch centrum van de VU. En cliënten komen met vragen over asielbeleid en asielaanvraag, over gezondheid en HIV.

Nieuwkomers zijn onbekend met de sociale kaart van Amsterdam. Ze hebben geen idee van de geldende normen en waarden, noch van hun inkomen of uitgaven. Secret Garden neemt desgewenst namens hen contact op met organisaties als het gaat om huisvesting of inburgering, met het DWI of de Belastingdienst. Zij geeft informatie over de Nederlandse samenleving en traint cliënten om hun administratie en financiën zelf te beheren. Vrijwilligers geven taal- en huiswerkbegeleiding, computer- en internetvaardigheden. Ze vergroten communicatieve vaardigheden en bereiden de doelgroep voor op de arbeidsmarkt.

Secret Garden heeft een contactpersoon bij het Roze in blauw team van de politie en met de buurtregisseur van het wijkteam IJ-Tunnel. Meermalen heeft zij namens cliënten een incident met fysiek geweld moeten melden. Bedreiging of discriminatie worden meestal niet gemeld. *Ik wil niet dat bij de politie bekend is, dat ik homo ben* is een veelgehoorde angst of: de politie gaat toch niets doen. Of men is bang dat familie erachter komt.

Eind 2008 komt de dan eenentwintigjarige Ahmad (1987) met zijn familie naar Nederland. Hij verwacht eindelijk in vrijheid als homo te kunnen leven, maar dan heeft hij niet met zijn ouders gerekend, want die zijn helemaal niet van plan om – Nederland of niet - de geaardheid van hun zoon te accepteren. Ahmad loopt weg, krijgt twee weken onderdak bij een vriend en komt dan terecht op een adres in Den Haag. Maar ook dat valt tegen. De vele huisregels maken deze opvang tot een gevangenis en ze lachen hem er uit omdat hij openlijk homo is. Hij wordt onzeker en gaat gaandeweg geloven, dat iedereen tegen hem is. De Nederlandse droom wordt een nachtmerrie als hij vanuit Den Haag in Amsterdam terechtkomt bij Veilige Haven, dat door HVO Querido gerund wordt. De staf zal een en ander regelen en, zo houden ze hem voor, zijn leven wordt absoluut mooier. Al snel blijkt het tegendeel; financieel én mentaal verslechterd zijn situatie. Hij wordt bij Veilige Haven niet begrepen en door de taal kan hij zich moeilijk uiten. Jaloezie van een medebewoner leidt tot een gespannen sfeer en hij moet op een bizarre en grove wijze vertrekken.

De precieze gang van zaken is achteraf onderzocht. Ahmads maatschappelijk medewerkster maakt met hem een afspraak en laat hem twee documenten ondertekenen. Kan zijn tolk meekomen? Neen, dat is niet nodig, hij moet haar gewoon vertrouwen. Het gaat om een document voor huurverlenging en om alles verder in orde te maken. Twee dagen later schrikt hij wakker als zijn maatschappelijk werkster met twee vreemde kerels bij zijn bed staat met de mededeling, dat hij met tien minuten vertrokken moet zijn. Hij vraagt uitleg, maar de twee mannen verordonneren hem om kleren aan te trekken en het pand te verlaten. Hem wordt te verstaan gegeven dat hij geen recht heeft om vragen te stellen. Uit onderzoek blijkt overigens, dat HVO Querido al drie keer op dezelfde manier afscheid van bewoners heeft genomen.

Ahmad komt naar Secret Garden en de stichting probeert om een tijdelijk verblijf te regelen. Om zijn spullen op te halen – hij staat nog steeds geregistreerd op die kamer – stapt hij met Secret Garden naar de politie. Die probeert van alles. Contact met de maatschappelijk werkster leidt tot een onduidelijke situatie, waarbij de politie aan haar verhaal toch het meeste geloof hecht. Het is inmiddels drie uur in de nacht. Ach meneer, in Amsterdam leven al vijfduizend mensen op straat, dus één meer of minder maakt niet uit. Secret Garden dient op Ahmads verzoek een klacht in bij de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling, waarop Veilige Haven opdracht krijgt om een gesprek met de stichting aan te gaan vanuit de gedachte, dat hulporganisaties toch niet langs elkaar heen zouden moeten werken. Gesprekken hebben Ahmads situatie niet veranderd. Voor hem geen veilige plek, noch bij Veilige Haven noch via HVO Querido. Als Secret Garden dit relaas publiceert in haar Nieuwsbrief, reageren Schorer en HVO Querido hoogst ontstemd.

Psychologische ondersteuning

Wanneer cliënten een probleem hebben met de acceptatie van hun seksuele identiteit biedt psycholoog Peter Herfst, indien mogelijk en gewenst, een traject aan. Hij heeft zich als vrijwilliger aan de stichting verbonden. Door ook met asielzoekers te werken, kon zijn bekendheid inzake de LGBT problematiek onder migrantenculturen uitgroeien tot een specifieke deskundigheid.

Secret Garden verzamelt in een intake-gesprek met de cliënt basisinformatie, de psycholoog beoordeelt, in hoeverre iemand behoefte heeft aan behandeling of therapie. Vaak gaat het cliënten in de eerste plaats om een luisterend oor voor hun probleem, dat ze bij familie of vrienden niet kwijt kunnen. Cliënten die verzekerd zijn, worden zo nodig doorgestuurd naar Mentrum Amsterdam. Of naar I-PSY, waar ze bovendien in hun moedertaal te woord gestaan worden. Wanneer het COA weigert om de reiskosten te faciliteren, reist de psycholoog voor gesprekken naar hun AZC. Cliënten in detentiecentra mogen niet reizen. Hier ontbreken zelfs gesprekskamers. Gesprekken moeten hier vertrouwelijk gevoerd worden in gemeenschappelijke ruimten!

Peter Herfst, psycholoog

Atash is homoseksueel. In Afghanistan doet hij als dancing boy traumatische ervaringen op die uiteindelijk leiden tot een post-traumatische stress stoornis. Dromen over deze ingrijpende gebeurtenissen roepen hevige angstgevoelens op en bijgevolg slaapt hij gemiddeld genomen maar één à twee uur per nacht. Het leidt tot mentale uitputting en depressieve verschijnselen. Door zichzelf snijwonden toe te brengen, verplaatst hij bij wijze van spreken de psychische naar beter te verdragen lichamelijke pijn. Mensen vertrouwt hij niet meer en dat heeft als gevolg, dat hij steeds meer in zichzelf raakt gekeerd. Atash is uitgeprocedeerd en heeft daarom geen recht op voorzieningen of hulpverlening. Abrupte beëindiging van eerder voorgeschreven medicatie heeft zijn psychische draagkracht verder ondermijnd.

Peter Herfst, psycholoog

Mahyar uit Afghanistan is als homo-seksueel getraumatiseerd en leidt aan angstdromen, slaapstoornissen en depressieve verschijnselen. In eigen land heeft hij ernstig longletsel opgelopen zonder beschermkap als lasser te werken. Daarvoor staat hij hier onder behandeling van een arts, heeft hij medicatie en waarschijnlijk in de toekomst een longtransplantatie nodig. Mahyar wil werken en naar school om een normaal bestaan op te bouwen, maar raakt steeds meer gespannen, omdat zijn leven stilstaat. Als een Afghaanse vriend van hem wordt uitgezet, heeft dat een ondermijnend effect op zijn toch al wankel psychisch evenwicht. Hij komt bij een bezoek aan Amsterdam op een ongelukkige wijze ten val, wordt uitgelachen door voorbijgangers en ervaart dat als vernederend en bedreigend. In de trein terug roept een Afghaans uitzierende man met lange baard de Taliban in zijn herinnering en hij raakt nog verder van slag. In verwarde toestand verlaat hij die nacht het AZC en komt vlakbij een viaduct ten val. Suïcidepoging? De politie is direct ter plekke en een vriend ontfermt zich over hem in zijn woning. Dan bellen ze mij op.

Met Mahyar en zijn vriend rijd ik naar de spoedeisende hulp van een ziekenhuis in de buurt. Mahyar wordt hier even in een aparte kamer gezet in afwachting van een gesprek met een psychiater, terwijl ik een glas water voor hem haal. Als ik terugkom zit hij met een plastic slang om zijn nek geknoopt en probeert zichzelf te wurgen. De psychiater overweegt opname, maar uiteindelijk besluit hij tot medicatie. Mahyar kan in de woning van zijn vriend tot rust komen en krijgt psychiatrische begeleiding. Zijn mentale gesteldheid is wisselend. Even na ons bezoek aan de psycholoog van het AZC om de situatie toe te lichten, belt Mahyars advocaat met het nieuws dat er een verblijfsvergunning klaarligt. Hij kan zich nu veilig gaan voelen. Dat heeft een positief effect op zijn geestelijke conditie en geleidelijk aan gaat het bergopwaarts. Hij vindt een paar weken later een eigen kamer, wordt tot een opleiding toegelaten en begint met rijlessen. Uiteraard, Mahyar heeft nog behoefte aan gesprekken, maar zijn situatie is niet langer kritiek.

Informatie- en steunpunt

Angstig, schuchter en wantrouwend zijn LGBT'ers uit migrantenculturen als groep lastig te benaderen. Ze voeren het liefst een individueel gesprek.

Het gaat over een beter begrip van hun homoseksuele gevoelens. Of over belangrijke keuzes die gemaakt moeten worden om gelukkig te kunnen zijn. Telkens weer geldt: Hoe geef je, wanneer je wortelt in een migranten-cultuur, als gelovige en met name als moslim je afwijkende seksuele geaardheid een plek?

Als dat wat meer tijd moet kosten, maken we een afspraak. Of we komen naar hen toe. Het feit, dat onze medewerkers zelf homo of homovriendelijk zijn en de meesten uit een migranten-cultuur komen, geeft Stichting Secret Garden haar unieke meerwaarde. Alleen hier krijgt de cliënt antwoorden van mensen met een herkenbare belevingswereld en vaak in hun eigen taal.

De aard van de vragen is zeer uiteenlopend:

Is homoseksualiteit verboden in de Koran?

Ik ben homo, maar

— *ik kan mijn homo-zijn niet accepteren.*

— *ik schaam me om te praten over mijn gevoelens.*

— *ik kan het niet aan mijn ouders of vrienden vertellen.*

— *iedere keer dat ik seks heb voel ik me als moslim vies en zondig.*

— *word binnen het AZC gediscrimineerd, geïntimideerd of in elkaar geslagen.*

of

— *ik heb geen onderdak, nu mijn ouders me op straat gezet hebben.*

— *hoe moet ik mij zonder eigen inkomen onderhouden, medische hulp betalen?*

— *ik spreek geen Nederlands.*

— *in mijn land van herkomst loopt mijn leven gevaar.*

Dat heeft Secret Garden gedwongen om haar netwerk flink uit te breiden en om contact te leggen met organisaties in het hele land. Zo beschikt de stichting over deskundige externe contacten. Psychologen, advocaten en hulpverleners springen in op vragen, waar Secret Garden zelf geen antwoord weet.

Samira

*Allah is niet het probleem, maar
wat mensen van het geloof gemaakt
hebben. Het is niet een puur islamitisch
probleem, maar een cultureel probleem.*

Ontmoetingsavonden en themabijeenkomsten

LGBT'ers uit migrantenculturen hebben vaak behoefte aan kleinschalige groepsgesprekken, omdat het in deze doelgroep nu eenmaal moeilijk is om in aanwezigheid van velen te praten over gevoelens. Vaak neemt hier een psycholoog, een trainer of een coach aan deel, soms ook een imam. Gezien de omvang van deze bijeenkomsten zijn ze zeer effectief. Iedereen krijgt een kans om zijn of haar verhaal te vertellen en dat leidt tot boeiende discussies.

Maandelijks organiseert Secret Garden een ontmoetingsavond. LBBT'ers en hetero's zijn er welkom. De ontmoetingsavonden zijn bedoeld om deze werelden dichter bij elkaar te brengen, het wederzijds begrip te vergroten en meer over elkaars seksuele oriëntaties te weten te komen. We praten elkaar bij en maken kennis met nieuwe bezoekers. De politie Amsterdam-Amstelland informeert vrijwilligers en cliënten op verzoek van Secret Garden over het doen van aangifte en het verschil uitgelegd tussen discriminatie, belediging en bedreiging. Zo kunnen ze de doelgroep beter te woord staan. Er wordt gepraat over prostitutie en mensenhandel. De GG&GD Amsterdam geeft tijdens drukbezochte avonden voorlichting over HIV, Aids en SOA's en vaccineert gratis tegen hepatitis A/B. Seksgerelateerde aandoeningen vormen immers binnen de moslimwereld een streng taboe. Workshops door ervaringsdeskundigen maken de cliënten weerbaar. Zoals bijvoorbeeld Islam en Neuro-Linguïstisch Programmeren van de, zelf homoseksuele Houssain Ayoubi.

Speciaal voor vrouwen organiseert Secret Garden een aantal bijeenkomsten. Het is de bedoeling om een duidelijker beeld te krijgen van netwerken van lesbische en biseksuele vrouwen met een islamitische achtergrond, van de ontwikkelingen binnen de homoscene en de behoeften van de vrouwen. Er blijkt grote behoefte aan praatgroepen en film-, poëzie- en literatuuravonden. Veilige havens creëren, iets dat de lesbische meiden vaak thuis niet vinden. Emancipatie en *empowerment* bottom-up: vrouwen praten met elkaar en laten van daaruit een aanpak opborrelen. Een prachtige ontmoetingsavond voor transseksuelen en transgenders staat onder leiding van Mevrouw G, Yilmaz. De presentatrice bij de Amsterdamse Televisie AT5 is zelf bezig met onderzoek naar homoseksuele mannen en vrouwen binnen de Turkse gemeenschap. Na dit debat voor en door transseksuelen en transgenders houdt Secret Garden een wedstrijd om de titel *Miss Secret Garden*.

Documentaires

Sinds Secret Garden over een passende ruimte hiervoor beschikt, worden thema-avonden regelmatig ingeleid met een LGBT-themed video. Om een specifieke problematiek aan te kaarten of om stellingen te poneren aan de hand waarvan de aanwezigen, al dan niet met een panel van deskundigen en ervaringsdeskundigen, kunnen debatteren. Inmiddels heeft de stichting vier eigen producties op haar naam staan. De overige video's die als inleiding zijn gebruikt komen uit het publieke circuit, onder andere van Youtube.

De discussies gaan uiteraard over seksuele diversiteit en de daarmee samenhangende problematiek binnen voornamelijk de moslimgemeenschap in zowel Amsterdam - Nederland - als in de moslimwereld in het algemeen. Steeds weer en nog steeds blijken de deelnemers aan de discussie het risico te voelen, dat openlijk uitkomen voor hun seksuele geaardheid met zich brengt. Niet alleen religieuze componenten spelen een rol. Ook en vooral culturele tradities. De discussies sterken Secret Garden steeds opnieuw in haar overtuiging, dat het bespreekbaar maken van seksuele diversiteit onder familie en vrienden binnen de moslimgemeenschap blijvende aandacht behoeft. Zelfs onder overheden. Haar strijd is nog niet gestreden.

Hob al nisa

Op 31 maart 2011 presenteert Secret Garden in de Moses en Aaronkerk de documentaire *Hob al nisa* (Vrouwenliefde) over lesbische en biseksuele vrouwen. In de twintig minuten durende documentaire, gemaakt in opdracht van Secret Garden, vertellen twee lesbiennes met een islamitische achtergrond - Tugba en Igram - hoe zij verstoten zijn door hun familie. Een van hen ontsnapt zelfs ternauwernood aan de dood als haar vader haar het ziekenhuis in slaat vanwege haar geaardheid. Beide vrouwen komen terecht bij Secret Garden, dat hen helpt hun leven weer op orde te krijgen.

Vrij in Nederland

Oktober 2010. In de documentaire *Vrij in Nederland* legt Menne Vellinga vast hoe PvdA-er Jetta Klijnsma zich verbaast over het feit, dat zij als enige parlementariër aanwezig is om een petitie in ontvangst te nemen van Secret Garden. Daarin vraagt de Secret Garden aandacht voor de veiligheid van LGBT'ers in asielzoekerscentra. Klijnsma schetst een somber beeld van de houding die zij van het kabinet Rutte-Verhagen verwacht. De VVD heeft homo-emancipatie hoog in haar vaandel en het christelijke karakter van het CDA zou garant moeten staan voor een menselijk beleid, maar beide partijen hebben hun ziel verkocht aan de PVV van Wilders. Die wil niets liever dan alle allochtonen het land uit. Haar PvdA, aldus Klijnsma, zal er alles aan doen om de petitie onder de aandacht van de Kamer te brengen.

Born different

In opdracht van Secret Garden volgt Hüsniye Yildiz de transgenders Lena, Seval, Seyhan en Yesim met haar camera door deels Istanbul en deels Amsterdam en maakt de verschillen duidelijk in het denken over mensen wier genderidentiteit niet vanzelfsprekend is. *Born different* is voor Yildiz, documentairemaakster van Koerdisch-Nederlandse afkomst, nog niet eens zo makkelijk om de doelgroep voor de camera te halen, want in Istanbul jaagt de politie hen op. *Agenten krijgen een bonus, als ze tien transgenders arresteren*, vertelt Seval. Deze bestaat uit een reis naar keuze. Maar zelfs homo's hebben weinig informatie over genderidentiteit en hun sympathie voor de groep mensen die het betreft, is allesbehalve vanzelfsprekend in *Born different*. Yildiz geeft de vier alle ruimte om in te gaan op de soms gebrekkige begeleiding die transgenders krijgen. Informatie over een operatie en mogelijke complicaties is niet steeds adequaat, hulpverlening en veiligheid nihil en bij aangiftes geldt vaak een onmogelijke bewijslast.

Strijd om te zijn

In de documentaire *Strijd om te zijn* vat Secret Garden de avond van 18 november 2011 audiovisueel samen, als zij te gast is bij de Stichting Multicultureel Podium Mozaïek. Flitsen uit het theaterstuk *Woest* van Peet van Duijnhoven over homoseksualiteit en islamitische jongeren illustreren een paneldiscussie over de problematiek en interviews tijdens de gemeenschappelijke maaltijd na afloop.

Hussam, cliënt

Mijn familie komt oorspronkelijk uit Marokko maar ik ben in Amsterdam geboren. Op mijn drieëntwintigste kwam ik voor het eerst bij Secret Garden. Ze zouden de documentaire Bacha Bazi, The Dancing boys of Afghanistan draaien. Ik wist ervan via e-mail. Ik weet eigenlijk van alle activiteiten daar en ik had al eerder geprobeerd om langs te gaan, maar steeds durfde ik niet, want mijn hele familie woont hier en het is me daarom te gevaarlijk om in de homoscene rond te hangen. Mijn homoseksualiteit houd ik geheim en ik heb ook geen contact met Arabische homojongens. Trouwens, ik heb het nog niet eens zelf geaccepteerd. Als mijn familie erachter komt, gebeuren er alleen maar vreselijke dingen.

Maar deze film wilde ik zien en ik vond het natuurlijk ook wel spannend om nieuwe mensen te leren kennen, al durfde ik niet eens aan te bellen. Gelukkig deed iemand toevallig open, zei hallo en vroeg of ik binnen wilde komen. Er zat zo'n man of twintig, met allemaal verschillende leeftijden. Ik hoorde Arabisch spreken en Farsi en Frans en Nederlands en iemand uit Iran had gekookt. Hij gaf uitleg over de gerechten.

De film duurde vijftig minuten. Het ging over het misbruik dat warlords en rijke zakenmensen in Afghanistan maken van hele jonge straatjongens en wezen, door ze te laten dansen in vrouwenkleren en met ze te slapen. Bizar. En er waren ook drie broers uit Afghanistan, van wie twee notabene homo zijn! Ze vertelden over hun gevoelens en over problemen die ze in Iran en Afghanistan mee hadden gemaakt. Een tolk vertaalde van Farsi naar Nederlands. De hetero broer vertelde over de regering en de sociale controle. Toen hij nog in Afghanistan woonde, vond ook hij homo's vreselijk.

Maar in Nederland heeft hij een paar homo's in zijn kring leren kennen en vindt nu het normaal, dus steunt hij zijn broers. Jammer, dat ik niet met mijn broer over mijn gevoelens kan praten. Maar het mag en het kan niet. Ik heb nog met een van die broers en ook met een paar andere jongens zitten praten en ze gaven me hun mobiele nummer. Misschien durf ik ooit nog eens voor mijn geluk te kiezen en mijn ouders te vertellen dat ik homo ben. Dan kan ik die nummers ook gebruiken.

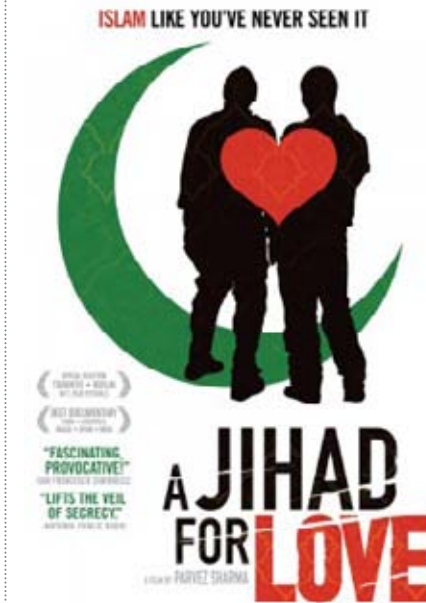
Me and nuri bala

The Time is Now - Let's Talk United Arabian Emirates

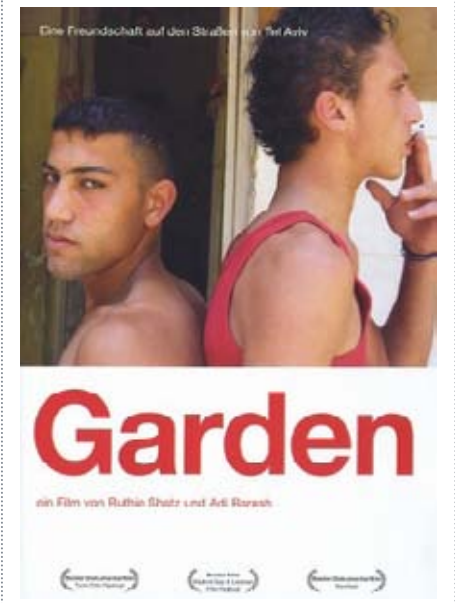
A jihad for love

The plastic plate

Garden

I can't think straight

Dialogoog en samenwerking

De Homonota van de toenmalige voorzitter van Amsterdam Slotervaart, Ahmed Marcouch, heeft in het stadsdeel Slotervaart geleid tot *Jezelf kunnen zijn in Slotervaart*. Dit project verplichtte een kleine tien allochtone zelforganisaties om homoseksualiteit op de agenda te zetten. Secret Garden is met haar vrijwilligers tijdens daaropvolgende bijeenkomsten uitgenodigd om over homoseksualiteit en hun eigen beleving te vertellen. Jong of oud, man, vrouw, vaders en moeders, allemaal deden ze mee aan de discussie.

Secret Garden ontvangt en bezoekt sinds 2010 via de Stichting Kinderen in Achterstandsposities (KAP) allochtone jongeren met onderwijsproblemen. Ze laat hen kennismaken met homoseksuelen, lesbiennes en transgenders. Vragen en opmerkingen gaan al snel over de al dan niet verenigbaarheid van homoseksualiteit en geloof. De discussies zijn prikkelend. Veel jongeren blijken individueel niet eens zoveel problemen te hebben met LGBT'ers.

Geheel passend in haar doelstellingen heeft het Samenwerkingsverband van Marokkaanse Nederlanders (SMN) - thans de Seculiere Groep, een door SMN gefinancierd Marokkaans initiatief - met Secret Garden geparticipeerd in een discussie over het bespreekbaar maken van seksualiteit. Het wederzijds vertrouwen wordt beklonken wanneer blijkt, dat in het Arabisch een adequate en positieve taal ontbreekt om over seksualiteit te praten en aanwezig bewust op zoek gaan naar woorden om seksualiteit en homoseksualiteit te benoemen. Hilariteit.

LGBT'ers uit voormalig Joegoslavië hebben zich verenigd in de SABA, de Stichting Amsterdam Bosnische Activisten en organiseren wekelijkse bijeenkomsten. In deze landen staat seksuele diversiteit niet op de agenda. Secret Garden houdt er een workshop over seksualiteit en homoseksualiteit als deel daarvan. Twee moeders komen naar de discussie omdat ze een homo-seksueel kind hebben.

Tijdens Gay Pride 2012 nodigt het ministerie van OCW voor vijftien activisten uit Polen, Zuid-Afrika Tsjechië, Roemenië, Bosnië, Servië en Litouwen, Turkije, Brazilië, China en India uit voor *Muslims LGBT Movement in the Netherlands*. Met deze workshop wil zij het verschil laten zien tussen homorechten in Nederland en in hun eigen land. Secret Garden draagt met een presentatie over haar geschiedenis hieraan bij.

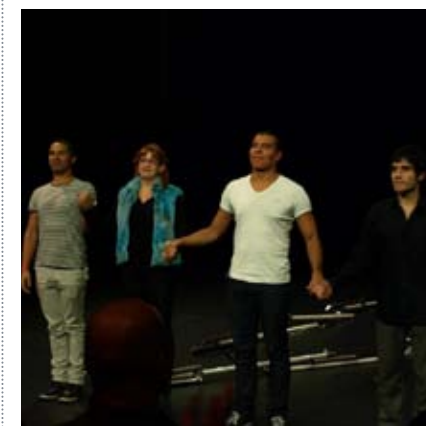
Secret Garden onderhoudt uiteraard contact met het landelijke COC en met de afdeling Amsterdam. De homo-organisatie stuurt regelmatig doelgroep-verwante cliënten door naar de stichting en beide partijen streven naar beleidsmatige samenwerking op termijn.

Secret Garden beschikt ook over een uitgebreid buitenlands netwerk met verwante organisaties in Europa, Noord-Afrika en het Midden Oosten. Tijdens het congres *We are free 2012* is veel projectmatige ervaring en kennis opgedaan, het netwerk is verder uitgebreid en er is een visie ontwikkeld om in de toekomst op internationale niveau te werken.

Manifestie

Van 27 tot en met 29 september 2012 markeert het internationale congres We Are Free de vierde verjaardag van Secret Garden. Met dit evenement beoogt de Stichting de integratie en acceptatie van homoseksuelen, lesbiennes, biseksuelen en transgenders met een multiculturele en islamitische achtergrond te bevorderen. Samenwerking en kennisuitwisseling tussen organisaties uit Europa en het Midden Oosten, die zich met de doelgroep bezig houden, staan voorop. Daarnaast biedt Secret Garden met haar evenement ruimte voor ontmoetingen tussen LGBT's met een islamitische achtergrond van binnen én buiten Amsterdam. Maar ook voor cultuur; het evenement opent dan ook met een performance van modeontwerper Aziz Bekkaoui. We Are Free: de vrijheid om te kunnen zijn wie je bent.

Woest

In 2011 speelt theatergroep Odara Woest in podium Mozaïek in Amsterdam. Het theaterstuk, door Peet van Duijnhoven geschreven voor jongeren vanaf zestien, laat de worsteling zien van Said, een Arabische jongen, met zijn homoseksualiteit. De hoofdpersoon vertelt zijn verhaal zo, dat je wilt weten hoe het afloopt. Je kijkt naar hem als een leuke jongen met dezelfde behoeftes als iedereen; gewaardeerd worden om wie je bent en mensen om je heen die van je houden. Tijdens het schrijven heb ik goed in mijn achterhoofd gehouden, dat de thematiek erg actueel is en dat er genoeg jongeren zijn die niks van homoseksualiteit willen weten, laat staan er over spreken in een groep.

Tentoonstellingen

Oriental echoes

Oriental echoes schenkt aandacht aan de oriëntaalse cultuur en beeldende kunst. De tentoonstelling met kunstwerken van vier Arabische kunstenaars met een moslimachtergrond is van 15 januari tot 31 maart te zien bij IHLIA in de OBA. Tijdens een Poeziëavond kan men In gesprek gaan met de kunstenares en schrijfster Louiza Audi uit Irak, de kalligrafeerster Ranya Awad uit Egypte, de Iraakse tekenaar Essam Zaki en Jean-Pierre Ghaoui, een Libanese schilder.

Iran in the Picture

Iran in the Picture laat foto's zien, die de Iraanse fotografe Rabta maakte van twaalf Iraanse vrouwen in een hammam in Teheran. De foto's zijn in het geheim naar Nederland gestuurd en om veiligheidsredenen blijft Rabta zelf buiten beeld. Zij kan evenmin aanwezig zijn bij de opening door burgemeester Van der Laan op 8 november 2012 in de Montelbaanstoren. Later op de avond is er via Skype contact met Rapta. Op 8 november 2012 opent Boris Dittrich de tentoonstelling bij IHLIA in de OBA. Haar door Secret Garden afgedrukte foto's zijn hier tot 31 januari 2013 te zien. Ze zijn hier discreet tentoongesteld, want er komen ook kinderen in de bibliotheek.

Gay & Moslim

Gay & Moslim is een samenwerking met Galerie Mooiman in Groningen, die van 8 oktober tot 26 november foto's van Secret Garden tentoonstelt uit de serie *Vrij in Nederland*. Burgemeester Peter Rehwinkel verricht de opening. Vooral studenten van de Universiteit van Groningen zorgen voor druk bezoek. De tentoonstelling gaat niet ongemerkt voorbij aan de moslimgemeenschap. Men ziet er een belediging in van de Islam en demonstreert bij de galerie, waarbij de galeriehouder door enkele Afghaanse jongeren is bedreigd.

[...]

Een keiharde knal, een jongen die gelijk daarop wegloopt. Jan komt gehaast naar mij toe: We moeten er achteraan, iemand heeft ons stoepbord in elkaar getrapt.

Terwijl ik mijn fiets pak, rent Jan achter hem aan. Halverwege de volgende straat halen we hem in en krijgen hem tot stoppen. Het gesprek met deze jonge Noord-Afrikaan verloopt warrig. Schouderophalend geeft hij toe ons bord vernield te hebben, maar hij deed dat uit naam van de Koran die Gay & muslim verbiedt. Hij mocht en kon dat. Een zinloze daad, gevolgd door een zinloze discussie. De galerie heeft voor het eerst van haar bestaan aangifte gedaan.

Tentoonstellingen in samenwerking met derden

Moving Pink

Moving Pink presenteert tijdens de Gay Pride week van 2012 acht tentoonstellingen van foto's en films van, voor, met en door bekende en onbekende fotografen uit Midden-Europa, het Midden-Oosten en Nederland. Ze geven een beeld van *the boy and girl next door*. Alles wat je anders niet zo snel ziet: damesliefde, transgenders, allochtonen en oudere LGBT'ers, maar ook kinderen en pubers. Met humor als relativerend aspect bij herkenning van soms pijnlijke situaties. Secret Garden stelt in het kader hiervan de serie *Iran in the picture* ten toon en foto's uit de brochure *Ik ben zoals jij* en vertoont de documentaires *Vrij in Nederland* en *Hob al Nisa*.

Naar vriendschap zulk een mateloos verlangen. Herdenken, vieren, verbinden 25 jaar homo-emancipatie.

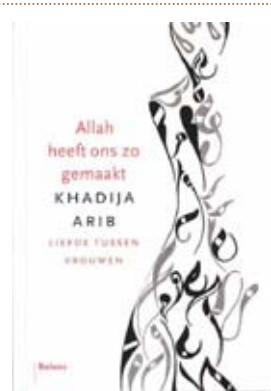
In 2012 participeert Secret Garden als een van de acht homo-specifieke organisaties in Nederland in 2012 in deze tentoonstelling over Ontmoetingen, een initiatief van de werkgroep 25 jaar Homomonument. Op het Homomonument en in de Openbare Bibliotheek Amsterdam laat de tentoonstelling de diversiteit zien binnen de LGBT groep: mannen en vrouwen, jong en oud, van Nederlandse en van niet-Nederlandse origine.

Boekpresentaties

Allah heeft ons zo gemaakt

Aansluitend op de opening van *Iran in the picture* op 8 februari 2012 presenteert en signeert mevrouw Khadija Arib, tweede kamerlid voor de PvdA, haar boek *Allah heeft ons zo gemaakt*. Ze vertelde over homoseksualiteit binnen de Marokkaanse gemeenschap en hoe een positief gesprek met haar moeder op het Centraal Station van Rotterdam – zij was nog jong – naar aanleiding van twee zoenende mannen, haar heeft doen beseffen hoe essentieel vrijheid van seksuele diversiteit is. Twee vragen staan in haar boek centraal: *Waarom moeten we altijd onze gevoelens verborgen houden?* en *Waarom moeten we kiezen tussen ons geluk en onze familie?* Vervolgens gaat zij met LHBT'ers in gesprek over homoseksualiteit binnen de Islam.

Stiekem kan hier alles

Stiekem kan hier alles luidt de titel van het boek van Eefje Blankevoort (Montreal, 1978). De historica verblijft tussen 2002 en 2006 regelmatig in Iran en stelt een archief samen voor het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis. *Stiekem kan hier alles* (2007) is een persoonlijk journalistiek verslag van haar bevindingen in Iran. Het boek wordt in 2008 genomineerd voor de VPRO Bob den Uylprijs én voor de M.J. Brusseprijs. Op de presentatie volgt een discussie met bijdragen van met name Iraanse LHBT'ers.

Le Coran et la chair

De 35-jarige Ludovic-Mohamed Zahed, intellectueel, koran kenner en aidsactivist, heeft de verzoening tussen islam en homoseksualiteit tot zijn levensopdracht gemaakt. Zahed is volop in het nieuws door als eerste Fransman met een man te trouwen in een islamitisch religieuze ceremonie. *Ik ben er zeker van dat de profeet Mohamed, als Hij nog leefde, homoseksuele koppels zou trouwen*, vertelt Zahed vol vertrouwen aan de zender FRANCE 24. In *Le Coran et la chair* (*De koran en het vlees*) vertelt Zahed het verhaal van zijn unieke reis van geloof en liefde. Op uitnodiging van Secret Garden praat hij over zijn boek, zijn werk en zijn eigen ervaringen. Hoe hij zijn strijd voert door enerzijds wetenschappelijk onderzoek, anderzijds via zijn organisatie *Homoseksuele moslims in Frankrijk* (HM2F).

Ludovic-Mohamed Zahed

“Homoseksualiteit is geen keuze, en ik zou wel gek zijn om te kiezen om homo te zijn in de sociaal-culturele omgeving waarin ik ben opgegroeid”

Petities

In maart 2009 krijgt Secret Garden meldingen van een groep transgen- ders en een paar door vrouwelijk gedrag zichtbaar homoseksuele mannen die in AZC's worden gedis- crimineerd, bedreigd en in elkaar geslagen. De Stichting besluit om contact op te nemen met de IND. Op een aangetekende brief aan staats- secretaris mevrouw Nebahat Albayrak voor Vreemdelingenzaken wordt niet gereageerd. Justitie zou geen brief ontvangen hebben. Een tweede brief, die zou worden doorgestuurd naar de IND, zou daar evenmin zijn aange- komen. Ook een brief naar een e-mail- adres van een IND medewerkster blijft zonder gevolg. Secret Garden opent een online petitie, gesteund door Vluchtelingen Organisaties Nederland, en start een inventarisatie van verhalen over discriminatie en fysiek geweld. Incidenten, gemeld bij de receptie van AZC's, blijken niet in behandeling genomen te zijn. Secret Garden brengt de verhalen persoonlijk naar het hoofdkantoor van COA in Den Haag. Hier ontkennen ambtenaren van de afdeling Meldpunt Discriminatie meldingen of registratie van incidenten. Daarop maakt Secret Garden samen met slachtoffers de documentaire *Zichtbaarheid*.

Zij presenteert deze tijdens Gay Pride 2010 en op de internationale *Coming Out day* aan het PvdA-kamerlid mevrouw Jetta Klijnsma, portefeuille- houder LHBT. Het materiaal wordt bovendien over- handigd aan leden van de Kamercom- missie: Khadija Arib (PvdA) Joel Voor- dewind (CU) en Sharon Gesthuizen (SP). De pers neemt daarop contact op voor meer informatie. Naar aanleiding hiervan laat minister Leers van Immigratie en Asiel zich in een gesprek op 31 januari 2011 infor- meren door Secret Garden, in aanwe- zigheid van vertegenwoordigers van het COA, de stichting Gave (voor tot christen bekeerde moslims) en COC Nederland. De minister zegt een onderzoek toe naar oplossingen inzake de veiligheid van LGBT asielzoekers. In huis vertoont Secret Garden de documentaire *Zichtbaarheid* en orga- niseert een paneldiscussie. Achter de tafel zitten psycholoog Peter Herfst, advocaat Eric Hagenaars en Tania Barkhuis, directeur van COC Amsterdam. Daarnaast zijn drie asielzoekers aanwezig: Asia Shah uit Pakistan, Ahmed Abdelkader uit Irak en Abdullah Habawal uit Jordanië, alle drie hun land ontvlucht vanwege hun seksuele geaardheid.

Ondanks de acties blijkt de erken- ning van LGBT asielzoekers nog in 2013 verre van optimaal. De IND staat uitermate afwijzend tegen de jonge mannen en vrouwen, bedreigd in hun land van herkomst, omdat hun seksuele geaardheid afwijkt van de norm. Hun ervaringen met overheid- sterreur en - vaak nog erger – volks- gerichten, krijgen nauwelijks een luisterend oor. In juli 2013 biedt Secret Garden opnieuw een petitie aan de Tweede Kamer aan: *Ontvluchten, de enige kans ooit op een betekenisvolle homoseksuele relatie*.

Een tweede lustrum

Een geschiedenis van vijf jaar lang opvang, activiteiten en actie, van kennis en informatie. Een relaas van creativiteit en inventiviteit maar even zo vaak van domme realiteit. Doelstellingen worden opgerekt, accenten verschuiven. Er is sprake van voortschrijdend inzicht en van mooie ideeën versus harde waarheid. Idealen en hulpverlening botsen op weerbarstige culturele tradities en godsdienstige beleving, op starre regelaars en angst voor anders. Gulle sympathie en welgemeende waardering voor de inspanningen versus krimpende budgetten.

Nóg kleurt de regenboog de Montelbaanstoren, maar opnieuw komen de verhuisdozen tevoorschijn en wordt een beroep gedaan op vindingrijkheid. Niettemin blijft Secret Garden die eigenzinnige en gedreven stichting met maar één doel voor ogen: Het creëren van een veilige haven voor LGBT'ers uit migrantenculturen tot, uiteindelijk, haar eigen overbodigheid zal blijken. En uitsluitend van die laatste mijlpaal hangt af of Secret Garden nog een tweede lustrum moet beleven...

